

УТВЪРЖДАВАМ: .....

(подпис и кръгъл печат)

Веска Чернева Вълканова - Данева

ПРОГРАМА
ЗА ПРЕВЕНЦИЯ НА РАННОТО НАПУСКАНЕ НА УЧИЛИЩЕ
УЧЕБНА 2020/2021 ГОДИНА

Програмата за превенция на ранното напускане на училище е приета на заседание на Педагогическия съвет Протокол №17/14.09.2020 г. и е утвърдена със заповед №РД-07- 537/14.09.2020 г.

Настоящата програма конкретизира заложените политики, мерки и дейности в Стратегията за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система в област Варна (2016 – 2020 г.) съобразно спецификата и конкретните условия в Средно училище "Св. св. Кирил и Методий".

Програмата е съобразена с ПОСТАНОВЛЕНИЕ № 100 на МС от 8.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане, включване и предотвратяване на отпадането от образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст

(Загл. изм. – ДВ, бр. 82 от 2019 г.)

ИДЕНТИФИКАЦИЯ НА ПРОБЛЕМА

1. Анализ на състоянието

През учебната 2019/2020 година в Средно училище "Св. св. Кирил и Методий" в дневна форма са се обучавали 500 ученици, разпределени в 22 паралелки.

Преодоляване на отпадането от училище и/или преждевременното напускане на образователната система в нашето училище се основава на обща институционална политика и е израз на общата воля и координираните усилия на всички участници в образователния процес.

Съгласно Препоръка на Съвета на Европейския съюз от 28 юни 2011 г. **преждевременно напуснали училище** са лица между 18 и 24 години, които напускат системата на образование и обучение след завършване на основно или по-ниско образование и които не участват в никаква форма на образование или обучение – няма такива през изтеклата учебна година;

отпаднали от училище – ученици до 18-годишна възраст, отписани от училище преди завършване на последния гимназиален клас, ако същите не са записани в друго училище – един ученик Тодор Тодоров Радев 5в клас.

За периода на предходната учебна година учениците са допуснали отсъствия, както следва:

№	Учебна година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Общ брой отсъствия по неуважителни причини
1.	2015/2016	44195	11049
2.	2016/2017	32892	6494
3.	2017/2018	40921	5929
4.	2018/2019	21775	3162
5.	2019/2020	24110	1099

При ежеседмичните проверки на документите за извиняване на отсъствията, както и в резултат на множество разговори с ученици с отсъствия училищният екип констатира, че:

1. Отсъствията по уважителни причини са направени поради:

- ✓ здравословни проблеми, за които са представени съответните медицински документи;
- ✓ семейни причини, удостоверени със заявление от родител/настойник;
- ✓ за участие в извънкласни и извънучилищни дейности съгласно годишния план на училището и получени покани за включване в такива мероприятия.

2. Отсъствия по неуважителни причини са направени поради:

- ✓ Нежелание на ученика да учи

По-голямата част от отсъстващите ученици нямат трудности в усвояването на учебния материал, а по-скоро са с ниска мотивация и са под влияние на външни фактори.

- ✓ Липса на родителски контрол

Родителите в повечето случаи са заинтересовани от изхранването на детето си, а не от неговото обучение и резултатите от обучението. Част от учениците са деца на т.н. мигриращи родители, които работят в чужбина, а децата им се отглеждат от баби и дядовци или са сами. Не на последно място е и обстоятелството, че ученици от гимназиален етап са от други населени места, живеят на квартира, което на практика означава, че спрямо тях не се упражнява системен родителски контрол.

- ✓ Наличие на социални фактори

Част от учениците работят, за да си осигуряват средства. Семействата им са с нисък културен и социален статус.

- ✓ Липса на ефективни санкции за родители, чиито деца не посещават редовно училище

Училището не разполага с обратна информация колко реално са родителите със спрени помощи за деца, въпреки коректно ежеседмично подаваните справки в.

- ✓ Неефективни и предимно административни санкции на ученици

Наложените санкции са неефективни поради административния им характер. Поради „криворазбрана“ загриженост безпроблемно се осигуряват медицински документи за извиняване на отсъствия и то със съдействието на родители и/или медицински работници, което обезсмисля полагащите от училището усилия за намаляване на отсъствията. В края на настоящата учебна година се констатира, че в сравнение с предходните учебни години общият брой на отсъствията по уважителни и неуважителни причини и средният брой отсъствия на един ученик са значително намалели, което доказва ефикасността на системните и целенасочени действия и предприети мерки от страна на училището при изпълнението на училищната програма за намаляване на отсъствията от училище. Поради въведената епидемиологична обстановка в страната, през втория учебен срок учениците преминаха към обучение в електронна среда, което е една от причините за по – ниския брой отсъствия по неуважителни причини:

№	Учебна година	Брой на учениците в началото на учебната година	Общ брой отсъствия по уважителни причини	Среден брой отсъствия по уважителни причини на 1 ученик	Общ брой отсъствия по неуважителни причини	Среден брой отсъствия по неуважителни причини на един ученик
1.	2015/2016	560	44195	79	11049	20
2.	2016/2017	551	32892	60	6494	11
3.	2017/2018	521	40921	78	5929 1/2	11
4.	2018/2019	500	21775	44	3162	6
5.	2019/2020	500	24110	48	1099	2

2. Предприети мерки от училището по превенция и ограничаване на отпадането:

В Средно училище "Св. св. Кирил и Методий" се изпълнява програма и се предприемат мерки за задържане в училище и на категория ученици, които поради липса на интерес или ниска мотивация не посещават редовно учебните занятия, имат пропуски в знанията си, допускат отсъствия по неуважителни причини или търсят начини за неправомерно извиняване на отсъствията си. При тези ученици се наблюдават негативни прояви по отношение на дисциплината и междуличностното общуване в училище. Обект на специално внимание бяха и учениците, при които се наблюдава липса на родителски контрол, немотивирани са и са с нисък социален и образователен статус, които през предходната учебна година са допусkali повече от 5 отсъствия по неуважителни причини, както и такива с подобни проблеми през настоящата година. Въпреки съдействието от страна на институции (като отделите за „Закрила на детето“ към Дирекция „Социално подпомагане“ – Девня и МКБППМН – Белослав) спрямо някои ученици бе постигнат успех с променлив характер. Допълнително обучение по учебни предмети е предоставено на 99 ученици, на един ученик получил годишна оценка Слаб 2 по шест учебни дисциплини – Памела Петрова Георгиева 9 а клас, както и на 4 ученици дошли от други държави, с цел преодоляване на обучителните им дефицити и повишаване мотивацията им за учене и участие в училищния живот. В изпълнение на училищната програма от страна на училището са предприети мерки, както следва:

◆ Административни мерки и работа с институциите за превенция на отпадането:

✓ Отразяване на движението на учениците, проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и общини по местата на преместване на учениците.

✓ Наложени санкции от ПС за отсъствия по неуважителни причини на 30 ученици, както следва:

По чл. 199 ал. 1 т.1 от ЗПУО „Забележка”-19 ученици;

По чл. 199 ал. 1 т.3 от ЗПУО „Предупреждение за преместване в друго училище“- 1ученик
По чл. 199 ал. 1 т.5 от ЗПУО „Преминаване в самостоятелна форма на обучение“-1

- ✓ Изпратени писма до родители на ученици в риск.
- ✓ Търсене на съдействие от кметове по места за установяване на контакт с родителите по местоживеене и обсъждане на мерки и действия за коригиране поведението на ученика.
- ✓ Контрол на редовността на воденето и отчитането на отсъствията на учениците от учители и класни ръководители, коректно отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация.
- ◆ Възпитателни мерки за превенция на отпадането.
- ◆ Работа с учениците
  - ✓ Системно проследяване развитието и образователните резултати на учениците. Анализират се постиженията на всеки ученик и дават се индивидуални насоки за бъдеща работа.
  - ✓ Изготвяне на индивидуална оценка на учениците в риск от отпадане и своевременно вписване в училищния регистър на застрашените от отпадане ученици.
  - ✓ Предприемане на индивидуални мерки и дейности за превенция на ученици в риск на ниво училище.
  - ✓ Оказване на обща подкрепа за личностно развитие, както за преодоляване на обучителните трудности и за проблемно поведение, така и за напредналите в обучението съгласно приетите политики и процедури по НПО.
  - ✓ Включване в дейности на училищния ученически съвет и създаване на подкрепяща среда – организиране на ученически пространства, забавни музикални междучасия, гледане и обсъждане на филми с учебно-възпитателна цел, провеждане на занятия по подхода „връстници обучават връстници“ и др.
  - ✓ Паралелкови дейности и изяви за превенция на отпадане и работа с деца в риск съгласно плановете на класните ръководители.
  - ✓ Индивидуална и допълнителна работа с учениците с отсъствия – консултации, беседи, възлагане на персонални задачи, стимулиране на положителни постъпки и изяви.
  - ✓ Включване на учениците в риск от отпадане в извънкласни и извънучилищни дейности – участие в училищни празници, организиране на спортни празници и състезания, екскурзии, от училищната празнична програма;
  - ✓ Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с МКБППМН, инспектори от ДПС-МВР.
- ◆ Работа с родителите
  - ✓ Запознаване на родителите с нормативните актове и училищни документи (ПДУ, мерки и др.), засягащи техните задължения и отговорности, както и дейности по превенция на ранното напускане на училище.
  - ✓ Прилагане на нови подходи в работата с родителите – алтернативни родителски срещи, активно включване в общи дейности, родителите-партньори на училището.
  - ✓ Индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане деца.
  - ✓ Изпращане на благодарствени писма и отзиви до родителите на ученици, които не са отличници, но са

показали напредък в усвояването на учебния материал.

♦ Работа с педагогически специалисти и непедagogически персонал

✓ Изготвени училищни документи, насочени към подобряване на организационно-административната култура на длъжностните лица (Графиците за организиране дейността на класните ръководители в часовете за консултиране на родители и ученици и водене на училищната документация, Правила за водене на електронен дневник, образци на писма до родители и институции, система за формално общуване с родители, Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация и др.). В резултат на изпълнението на програмата през учебната 2019/2020 година може да се направят следните изводи:

✓ Прилаганите мерки са оказали очакваното възпитателно въздействие и броят на допуснатите отсъствия, както и учениците, носители на отсъствия е значително по-малък в сравнение с предходните години.

✓ Повишила се е организационно-административната култура на учителите и класните ръководители по отношение на регистрирането и отчитането на отсъствията на учениците.

II. ЦЕЛИ НА ПРОГРАМАТА

1. Ограничаване отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система чрез провеждане на целенасочена и ефективна училищна политика и координирани действия и мерки.

2. Осигуряване на институционална подкрепяща среда спрямо ученици в риск от отпадане чрез създаване на положителни нагласи към образователния процес, изграждане на мотивация за посещение на училище и участие в живота на училищната общност.

III. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ

1. Недопускане на ученици, отпаднали от училище или преждевременно напуснали образователната система.

2. Създадени условия и повишена мотивация за посещение на училище.

3. Подобряване на учебните резултати и осигуряване на своевременна и адекватна образователна подкрепа за развитието на учениците, включително на ученици от уязвими групи.

IV. ИНДИКАТОРИ ЗА ИЗПЪЛНЕНИЕ

1. Намаляване на отсъствията по уважителни и неуважителни причини с 10 % в сравнение с предходната учебна година:

✓ брой отсъствия в края на срока/учебната година;

✓ брой санкционирани ученици за отсъствия;

✓ брой ученици с 5 и повече отсъствия по неуважителни причини;

✓ брой ученици, положили изпити за определяне на срочна и/или годишна оценка по учебни предмети поради допуснати отсъствия

2. Подобряване на учебните постижения на застрашените ученици.

3. Брой ученици в риск от отпадане, включени в училищни дейности.

4. Брой родители, на които е оказана институционална подкрепа.

V. ФИНАНСИРАНЕ ИЗПЪЛНЕНИЕТО НА ПРОГРАМАТА

1. От бюджета на училището.

2. Целеви средства за осигуряване на:

✓ учебници на учениците от V – VII клас;

✓ безплатен транспорт за пътуващите ученици до завършване на средно образование;

✓ стипендии – ученици след завършване на основно образование

3. От НП на МОН.

4. Проекти.

VI. МЕРКИ И ПОЛИТИКИ ЗА ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

Във връзка с направения анализ през учебна 2020/2021 година, ще бъдат приложени следните мерки за превенция и подкрепа на учениците за осигуряване на позитивна образователна среда:

1. ПРЕВЕНЦИЯ И ПОДДКРЕПА НА УЧЕНИЦИТЕ. ОСИГУРЯВАНЕ НА ПОЗИТИВНА ОБРАЗОВАТЕЛНА СРЕДА

№	Дейности за реализиране на мерките и политиките	Изпълнител/и	Срок
1.	Изготвяне на анализ и оценка на досегашната училищна програма за превенция на отпадането и намаляване на отсъствията от училище.	Комисия, определена от директора	09.2020 г.
2.	Приемане на политики и мерки за превенция на отпадането от училище в съответствие с Областната стратегия за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	Директор	09.2020 г.
3.	Оказване на подкрепа на личностното развитие на ученици в риск съгласно разпоредбите на ЗПУО и Наредбата за приобщаващото образование и в съответствие Постановление № 100 на МС от 8.06.2018 г. за създаване и функциониране на Механизъм за съвместна работа на институциите по обхващане и включване в образователната система на деца и ученици в задължителна предучилищна и училищна възраст	Зам. -директор – Н. Симеонов	при необходимост при конкретни случаи
4.	Прилагане на нови подходи в работата с родителите: - участие в дейността на обществения съвет; - алтернативни родителски срещи; - индивидуална работа с родители на застрашени от отпадане ученици. - включване на родители в дейности за повишаване	Учители и КР	Текущ, според планираните дейности в годишните тематични разпределения Родителските срещи – превантивни, за преодоляване на

	<p>мотивацията за учене на децата им чрез прилагане на компетентностния подход във връзка с Концепцията за управлението на взаимодействието между училищната общност и родителите в изпълнение на чл.77 от ЗПУО.</p> <p>- участие в дейности, предвидени в НП «Участвай и променяй – родителят, активен партнор в училищния живот»</p>		назряващ проблем
5.	Включване в плана на класните ръководители на дейности за превенция на отпадане и работа с ученици в риск и техните родители.	КР	При изготвяне на плана за ЧК до 15.09.2020 г.
6.	<p>Включване на учениците в риск от отпадане в специфични училищни дейности:</p> <p>- за изява на творческия им потенциал – училищни празници, състезания, конкурси и др.;</p> <p>- инициативи, насочени към гражданско, екологично, патриотично възпитание;</p> <p>- свободен достъп до училищна спортна база;</p> <p>- за кариерно ориентиране и консултиране;</p> <p>- за превенция на рисковете и здравословни житейски избори.</p>	Педагогически съветник, ръководители на групи за занимания по интереси, учители в модулното обучение по ФВ и спорт, КР и учители в ЦОУД	Текущ, според планираните дейности в годишните тематични разпределения
7.	<p>Създаване на подкрепяща среда за учениците със СОП и условия за приобщаващо образование за ученици в риск от отпадане:</p> <p>- изготвяне на планове за подкрепа за личностното развитие на учениците в риск и с ниска мотивация;</p> <p>- консултиране и допълнителна работа; - целенасочена подготовка за НВО и ДЗИ; - недопускане на прояви на агресия и тормоз.</p>	КР, учители в ЦОУД и педагогически съветник	Текущ, според планираните дейности
8.	Дейности на УУС и ученическите класни съвети в подкрепа на ученици в риск от отпадане вкл. и по подхода „Връстници обучават връстници“.	Педагогически съветник, ученически съвет	Планиране на дейностите до 10.10.2020 г. и изпълнение според текущите срокове
9	Провеждане на часове и дейности с участието на ученици, родители и външни лектори под наслов „Учител за един ден“.	КР, учители, учители в ЦОУД и педагогически съветник	през учебната година

10	Механизъм за контрол на редовното и точното отразяване на отсъствията на учениците в училищната документация	Директор	30.09.2020 г.
11	Провеждане на индивидуални и групови срещи с родители на ученици с проблемно поведение и търсене на съдействие от тяхна среда за прекратяване на отсъствията и контрол върху подготовката им за училище. Надграждане на създадената подкрепяща среда за ученика, проявяващ емоционална нестабилност.	КР, учители в ЦОУД, учители и педагогически съветник	през учебната година

2. ИНСТИТУЦИОНАЛНИ ДЕЙНОСТИ

№	Дейности за реализиране на мерките и политиките	Изпълнител/и	Срок
1.	Повишаване на уменията на педагогическите специалисти: - за работа с ученици с различни обучителни затруднения; - за успешно взаимодействие между училището и семейството.	2 академични часа – председатели на обособените Катедри	В плана на Катедрите до 30.09.2020г.
2.	Осигуряване на безплатен транспорт на всички пътуващи ученици до завършване на средно образование.	Директор, учители ЦДО	15.09.2020 г.
3.	Изплащане на стипендии при условията и по реда на ПМС № 328 от 21.12.2017 г. за условията за получаване на стипендии от учениците след завършено основно образование.	КР, счетоводител	М. октомври 2020 г.
4.	Консултиране на учениците в риск и родителите им относно възможностите за продължаване на обучението във форми, различни от дневна форма на обучение.	КР, КР на ученици в самостоятелна форма	Перманентен
5.	Установяване на диалог училище – институции, имащи отношение към проблема и провеждане на съвместни инициативи с МКБППМН, инспектори от ДПС-МВР.	КР, зам. -директор Н. Симеонов	Перманентен

6.	Ежемесечно подаване на информация за отсъствията на учениците чрез информационната система на МОН – модул „Отсъствия“.	зам. -директор Теодора Аргирова	До 5-то число на всеки месец с учебни занятия при използване на вътрешната училищна мрежа
7.	Обхват на учениците, подлежащи на задължително училищно обучение до 16-годишна възраст: - отразяване на движението на учениците; - проследяване на преместването, писма от/до приемащите училища и съответните общини.	Зам.- директор Теодора Аргирова	При всеки случай на преместване
8.	Съвместни дейности с Обществения съвет: - провеждане на родителски срещи за запознаване със законовите разпоредби, права, задължения и отговорности на всяка от страните по изпълнение на държавната политика за ограничаване на отпадането от училище и намаляване дела на преждевременно напусналите образователната система.	Председател на обществения съвет	М. ноември 2020 г., м. февруари 2021 г.
9.	Контрол по спазване на задълженията на учителите по регистриране на отсъствията на учениците, посещаемостта на учебните часове и извънучебните дейности.	Директор, зам. директори чрез дежурни учители чрез попълване на контролна карта	Ежеседмично, според плана на контролната дейност на директора и зам.- директорите
10.	Контрол по спазване на задълженията на класните ръководители за оформяне и отчитане на отсъствията на учениците.	Директор, зам.-директори чрез дежурни учители чрез съставяне на протокол	Според плана на контролната дейност на директора и зам.- директорите
11.	Осигуряване на подкрепа на класни ръководители и учители в работата с ученици в риск: - консултации със специалисти и експерти от Д „СП“, МКБППМН, МВР-ДПС и др.	Педагогически съветник	ноември 2020 г., февруари 2021 г.
12.	Извършване на своевременна оценка на риска от отпадане и адекватна реакция спрямо ученици, застрашени от отпадане.	Назначеният училищен екип чрез съставяне и поддържане на регистри: Приложение 1- Регистър на застрашените от отпадане ученици. Приложение 2- Регистър на отпаднали ученици. Приложение 3- Регистър на реинтегрирани ученици.	М. октомври 2020 г. и перманентно

13.	Работа с родителите, които не осигуряват присъствието на децата си в училище: - информирани и консултиране на родителите по изпълнение на задълженията за осигуряване присъствието на децата им в училище, отговорности и превенция; - сключване на споразумение между училището и родителите, в което се фиксират ангажиментите на страните по превенция на отпадането.	КР, учителите съобразно утвърдените политики и процедури по Наредбата за приобщаващото образование.	Текущ, при възникнала необходимост
14.	Повишаване обхвата на учениците, включени в ЦОУД и осигуряване на условия за ефективното ѝ провеждане.	Учители ЦОУД, КР	Нормативната уредба предполага перманентен срок за включване в групите.
15.	Провеждане на консултации и допълнителна лятна работа с ученици за достигане на ДОС	Пед.специалисти	Юни-Август 2021г.
16.	Предприемане на процедури за издаване на наказателни постановления от кмета на общината на родители/настойници, които не осигуряват редовно присъствие на децата си в училище.	Директор	30.10.2020 г.
17.	Предложения от директора на училището по инициатива на класен ръководител до дирекция „Социално подпомагане”, за предоставяне на помощ в натура на ученици съобразно идентифицираните им потребности.	Председател на УКПППУ, КР	През уч.година
18.	Популяризиране на добрите постижения на учениците на училищните празници , олимпиади и извънкласни мероприятия.	Кл.ръководители Пед.съветник	През уч.година
19.	Съдействие на общинския екип за съвместна работа на институциите за обхващане и задържане на ученици в задължителна училищна възраст.	Директор	През уч. година

Настоящата програма е приета на заседание на ПС, проведено на и е утвърдена със заповед №РД-07 на директора на училището.

Приложение 1

Регистър на застрашените от отпадане ученици.

Изготвя се по следните критерии:

- ✓ Отсъствия по уважителни причини;
- ✓ Отсъствия по неуважителни причини;
- ✓ Нисък културен и социален статус на семейството;
- ✓ Уязвими групи, ниска мотивация за учене, реинтегриране на ученик;
- ✓ Липса на навици за учебен труд.

Приложение 2

Регистър на отпаднали ученици

№	Трите имена на ученика	ЕГН	Клас	Учебна година	Отпаднал на основание чл.173, ал.2, т.2 от ЗПУО; № и дата	Заминал в чужбина, № и дата	Забележка

Приложение 3

Регистър на реинтегрирани ученици

№	Трите имена	ЕГН	Последен завършен клас, учебна година	Записан		Забележка
				Форма на обучение	Клас, учебна година	